

§ 8 Remiss av SOU 2016:15 Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 110-1212/2016

Dnr 150-633/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av SOU 2016:15 "Arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling".

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-08-29.

Kommunstyrelsen har till bl.a. äldrenämnden remitterat SOU 2016:15 om arbetsklausuler och sociala hänsyn i offentlig upphandling för yttrande senast den 19 september 2016.

Äldreförvaltningen ställer sig positiv till förslaget om att införa arbetsklausuler i offentlig upphandling. De upphandlingsdirektiv som staden beslutat 2014 utgör inget hinder för detta. Som konstateras i utredningen är mervärdet av denna ratifikation dock begränsad. Äldreförvaltningen anser trots det att en ratifikation är en tydlig markering för att Sverige tar aktiv ställning för goda arbetsvillkor. De praktiska förutsättningarna för att tolka och fastställa villkoren gör dock att dessa krav kan vara svåra att ställa.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Christopher Ödmann m.fl. (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi).

Vice ordföranden Sofia Modigh (KD) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) yrkar bifall till ett gemensamt förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) konstaterar att det finns tre förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöds av (V), (S) och (MP) med instämmande av ersättaryttranden från (Fi), ett eget förslag till beslut från (KD) och ett gemensamt förslag till beslut från (M) och (L).

Ordföranden ställer förslagen till beslut mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag som stöddes av (V), (S) och (MP) med instämmande av ersättaryttranden från (Fi).

Reservation från (KD):

Vice ordföranden Sofia Modigh (KD) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

”Vi Kristdemokraterna föreslog att äldre- och barnnämnden beslutar följande:

1. Förvaltningens förslag till beslut avslås
2. Som svar på remissen från kommunstyrelsen anføres följande:

Kommuner ska kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn i upphandlingar när det är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta. Kristdemokraterna anser också att det ska vara meriterande för företag verksamma i Stockholm att ta sociala och miljömässiga hänsyn. Beroende på upphandlingens art kan det variera om det är mest lämpligt att använda sig av krav, dialog eller meritvärden för att få till stånd ett ökat socialt ansvarstagande. Men att lagstifta om sociala krav från statligt håll anser vi är att gå för långt och det riskerar att skapa stelbenta och sämre upphandlingar.

För oss är det självklart att Stockholms stad alltid ska säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt även om det inte behöver vara fel att ställa sådana krav i enskilda fall. Vi anser dock att kommunerna är mer lämpade att avgöra dessa frågor på lokal nivå snarare än att staten lagstiftar om det.

Vi ser också faror med förslaget om krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer. Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsförfarandet.

Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen vilket är negativt för både jobben och kvaliteten i utförandet. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet och göra det möjligt för fler mindre företag att kunna vara med i upphandlingarna. Därför bör man vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.”

Reservation från (M) och (L):

Ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för gemensamt förslag till beslut enligt följande:

”Vi föreslog att äldrenämnden beslutar följande:

1. Förvaltningens förslag till beslut avslås
2. Som svar på remissen från kommunstyrelsen anför följande:

Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling i enlighet med ILO.

Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Det är viktigt att varje skattekrona används på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör man också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

Stockholms stad ska alltid säkerställa anständiga arbetsvillkor för medarbetare hos leverantörer som staden anlitar. Seriösa aktörer, rättssäkra arbetsförhållanden, transparenta upphandlingsmodeller och konkurrens på lika villkor ska prägla upphandlingar i Stockholms stad. Men samtidigt som vi måste värna goda villkor för jobben måste vi också värna de drivkrafter som får jobben att

växa. Att lagstifta om ytterligare sociala krav, såsom exempelvis krav på anställning av långtidsarbetslösa, som anges, är att gå för långt. Detsamma gäller krav på kollektivavtalsliknande villkor hos den som lägger anbud och dess underentreprenörer.

Krav på ansvar för underentreprenörer leder till mer regelkrångel och ökade kostnader som riskerar att minska antalet intressenter vid anbud. De allra flesta svenska företag lever upp till högt ställda krav, men den administrativa bördan riskerar att avskräcka dem från vara med i anbudsförfarandet. Den modell för krav på kollektivavtalsliknande villkor som föreslås i utredningen innebär dessutom att man ställer högre krav på svenska anbudsgivare än på utstationerade företag, vilket medför konkurrensnackdelar för inhemska företag.

När färre kan vara med och lägga anbud minskar också konkurrensen. Det är negativt för jobben, men det inverkar också negativt på integrationen. Utrikes födda är i större utsträckning företagare än inrikes födda och de skulle därför drabbas extra hårt. I stället för att krångla till upphandlingsreglerna, borde politiskt fokus ligga på att öka andelen konkurrensutsatt verksamhet. Enligt en rapport från Almega (Ökad konkurrensutsättning stärker integrationen, 2015) uppskattas att en höjning av andelen upphandlad verksamhet med 30 procentenheter hänger ihop med 4,8 procentenheter högre sysselsättning bland utomeuropeiskt födda. Detta motsvarar 32 500 fler utomeuropeiskt födda i arbete. Det ska inte enbart vara de stora företagen med stora administrativa muskler som ska kunna vara med och slåss om de offentliga pengarna. Regelverk som motverkar stort deltagande riskerar att motarbeta syftet med offentlig upphandling. Man bör därför vara mycket försiktig med att lägga till ytterligare krav i upphandlingslagstiftningen, utöver dem som redan framgår av EU:s bestämmelser.

Vi ställer fortfarande ytterst kritiska till införande av den så kallade vita jobbmodellen i upphandlingar. Alliansen delar uppfattning att fusk och svartjobb behöver motverkas samt att det är viktigt att säkerställa rimliga arbetsvillkor för dem som staden anlitar, antingen direkt eller genom upphandlade företag. Men det är inte rimligt att ge fackförbunden befogenheter att fungera som kontrollanter via stadens uppdrag, som anges i underlaget för budgeten. Vi anser att modellen riskerar att inte uppfylla syftet, att leda till en kvalitativ granskning av att stadens villkor följs, utan kommer istället att ge fackförbunden tillgång till företags bokföring, löne- och personallistor.”

**§ 9 Remiss om motion av Dennis Wedin (M) om
äldreomsorg efter behov***Remiss från kommunstyrelsen, dnr 106-686/2016*

Dnr 150-520/2016

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar den till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen av motion av Dennis Wedin (M) om äldreomsorg efter behov.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-09-02.

Kommunstyrelsen har remitterat till bl.a. äldrenämnden en motion av Dennis Wedin (M) om äldreomsorg efter behov för yttrande senast den 29 september 2016.

Dennis Wedin (M) skriver i sin motion att köerna till och avslagen till särskilda boenden är oacceptabla. Vidare framförs att stadsdelarna har ett varierande sätt att handskas med bedömning och handläggning som bidrar till skillnader i insatser för den enskilde. Dessa skillnader måste överbryggas genom gemensamma rutiner och regler så att de äldre, utifrån centrala riktlinjer kring vårdbehov och önskemål tillförsäkras samma förutsättningar oavsett var i staden de bor.

Dennis Wedin (M) i syfte att stärka kvaliteten inom äldreomsorgen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

- utreda möjligheten att överföra biståndsbedömningen från stadsdelsnämnderna till äldrenämnden
- utreda en reformerad biståndsbedömning enligt skrivelsen som ska säkerställa vård efter behov
- genomföra en grundlig genomlysning av behoven och täckningen av antalet platser i vård- och omsorgsboende i staden.

Äldreförvaltningen besvarar motionen och framför att det finns idag goda förutsättningar att uppnå en likställig biståndshandläggning genom bland annat de övergripande riktlinjerna för biståndsbedömning.

Utredning om utveckling av hemtjänsten föreslår flera reformer i syfte att bl. a. stärka den enskildes inflytande, att hemtjänstpersonalen tillsammans med den enskilde ska kunna